პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ლელო

საქართველოს სსრ სპორტულ საზოგადოებათა და ორგანიზაციების კავშირისა
და პროფკავშირთა საქართველოს რესპუბლიკური საბჭოს ორგანო

ЛЕЛО

Орган Союза спортивных обществ и организаций Грузинской ССР
и Грузинского республиканского совета профсоюзов

№ 94 (1576) ◯ შაბათი, 9 აგვისტო, 1960 წ. ◯ გამოცემის მე-17 წელი. ◯ ფასი 30 კაპ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ფიზკულტურელის
საკავშირო
დ ღ ე
ჩატარდება
1 3
აგვისტოს!

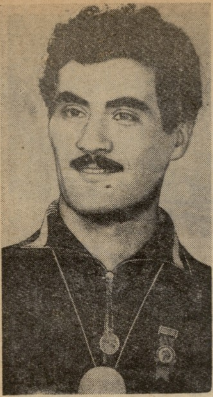

შ. ქველიაშვილის საკავშირო რეკორდი

ავჭალის სასროლეთზე დამთავრდა საბჭოთა არმიის ტყვიით მსროლელთა ზონალური შეჯიბრება, სადაც გუნდურ ჩათვლაში გაიმარჯვეს ამიერკავკასიის სამხედრო ოლქის სპორტული კლუბის მსროლელებმა და მოიპოვეს ფინალურ შეჯიბრებაში მონაწილეობის უფლება.

შეჯიბრებაზე მაღალი შედეგებით გამოვიდა თბილისელი სპორტის ოსტატი, საბჭოთა კავშირის ნაკრების წევრი შ. ქველიაშვილი, რომელმაც ამას წინათ სროლის საერთაშორისო ფედერაციისაგან მიიღო საერთაშორისო კლასის ოსტატის ოქროს მედალი. ამ ჯილდოს საპასუხოდ შ. ქველიაშვილმა ყველა ვარჯიში ჩაატარა მაღალ დონეზე და საბჭოთა კავშირის, საბჭოთა არმიისა და საქართველოს 9 რეკორდი დაამყარა.

საბრძოლო ნებისმიერი შაშხანიდან 300 მეტრზე სროლაში (3+20) წოლელა სროლის დროს მან მხოლოდ 3 ქულა დაჰკარგა, მოაგროვა 197 ქულა და 2 ქულით გააუმჯობესა საქართველოს ძველი რეკორდი. სამი მდგომარეობის ჯამში მოაგროვა 565 ქულა, ბექთაშევის ძველი რესპუბლიკური რეკორდის ჭერი ერთბაშად 7 ქულით ასწია.

იგი განსაკუთრებით კარგად გამოვიდა მცირეკალიბრიანი შაშხანიდან 50 მეტრზე (3+20) სროლაში. სტანდარტში მოაგროვა 573 ქულა (600 შესაძლებლიდან), რითაც 4 ქულით გააუმჯობესა საბჭოთა კავშირის ძველი რეკორდი, რომელიც ეკუთვნოდა ხალხთა II სპარტაკიადის ჩემპიონს ბელორუსელ ე. იაროშს. ამ ვარჯიშის დროს შ. ქველიაშვილმა საქართველოსა და საბჭოთა არმიის ახალი რეკორდები დაამყარა აგრეთვე ჩოქელა (195 ქულა) და დგომელა (185 ქულა) სროლაშიც.

• • •

სურათზე: ჩვენი ქვეყნის რეკორდსმენი შ. ქველიაშვილი.

ისევ გ. ერმოლაევა

ლაიპციგის ველოდრომზე მსოფლიო პირველობის პროგრამით გაიმართა სპრინტერ ქალთა ნახევარფინალური და ფინალური შეხვედრები. ნახევარფინალში გაიმარჯვეს საბჭოთა სპორტსმენებმა გ. ერმოლაევამ და კ. პანფილოვამ, რომელთა შორის გათამაშდა კიდეც I და II ადგილები. ერმოლაევამ ორივე რბოლაში აჯობა მოწინააღმდეგეს. პირველად 200 მეტრის გავლას მოანდომა 13,6 წამი, მეორედ—0,2 წამით ნაკლები და მოიპოვა ოქროს მედალი.

ამას წინათ მოსკოვში ვ. ი. ლენინის სახელობის სპორტულ სასახლეში დამთავრდა საბჭოთა კავშირის უძლიერეს ტანმოვარჯიშეთა შეჯიბრება.

სურათზე: შეჯიბრების მონაწილენი: მარცხნიდან — სპორტის დამსახურებული ოსტატი ი. ტიტოვი (მეორე ადგილი), სპორტის დამსახურებული ოსტატი ბ. შახლინი (პირველი ადგილი) და სპორტის ოსტატი ვ. ლეონტიევი.

ფოტო ვ. სობოლევისა.

სპორტის განვითარების ერთ-ერთი მთავარი პირობა

მეტად მნიშვნელოვანი ამოცანების წინაშე დგანან საბჭოთა კავშირის ფიზკულტურულ-სპორტული ორგანიზაციები— **50** მილიონი ფიზკულტურელი **1965** წლისათვის. აი ის ამოცანა, რომელიც მათ უნდა გადაჭრან. ამ ვალდებულების შესრულებისათვის თანაბრად იბრძვიან როგორც კამჩატკაზე, ისე უკრაინაში, ყაზახეთშიცა და საქართველოშიც. ეს ვალდებულება აღებულ იქნა სპორტულ საზოგადოებათა და ორგანიზაციების კავშირის საბჭოს დამფუძნებელ კონფერენციაზე და გადაიქცა ჩვენს სამოქმედო პროგრამად.

ამას გარდა, წინაა საბჭოთა კავშირის ხალხთა III სპარტაკიადა, რომელიც ჩატარდება გაზრდილი პროგრამით. ამ დიდ კომპლექსურ ღონისძიებაში თვითეული რესპუბლიკიდან უნდა მონაწილეობდეს 900-მდე სპორტსმენი. ამიტომ აქედანვე, დროის დაუკარგავად უნდა მოვახდინოთ მთელი ძალების მობილიზება, საჭირო იქნება ძირეულად გარდავქმნათ მუშაობა იმ უბნებზე, რომლებიც სპორტს ემსახურებიან და თავიანთი წვლილი შეაქვთ მის განვითარებაში.

უდიდესი ყურადღება უნდა მიექცეს სამედიცინო კონტროლს. მის გარეშე შეუძლებელია ახალბედებთან მეცადინეობის დაწყება. საერთოდ, მწვრთნელთა და მედიცინის მუშაკების მჭიდრო კონტაქტის გარეშე სპორტის განვითარების თანამედროვე ეტაპზე შეუძლებელია რაიმე პროგრესის მიღწევა. პირიქით, შეიძლება არასწორი დატვირთვის, არარაციონალური კვების შედეგად ტექნიკურმა შედეგებმა მკვეთრად მოიკლოს და ზოგჯერ უბედურ შემთხვევასაც წავაწყდეთ.

ახლა გადავხედოთ რა მდგომარეობა გვაქვს ამ დარგში, რა სიმაღლეზეა საერთოდ სპორტული მედიცინა ჩვენს რესპუბლიკაში. გულახდილად რომ ვთქვათ, მაინცდამაინც კარგად ვერ გამოვიყურებით. ჩამოვთვალოთ ობიექტები: თბილისის პირველი, მეორე და რესპუბლიკური დისპანსერები, აჭარის, აფხაზეთისა და ქუთაისის დისპანსერები და რამდენიმე სპორტულ ბაზასთან არსებული საექიმო კონტროლის კაბინეტები. აი არასრული სია იმ ობიექტებისა, რომლებიც ამ მეტად საპასუხისმგებლო უბანს ემსახურებიან.

მაგრამ სამწუხაროა ის, რომ ამ მცირერიცხოვან ობიექტებზე ჯეროვან სიმაღლეზე არა დგას საქმე. დავიწყოთ პირველი დისპანსერიდან (მთ. ექიმი ზ. თელია). ძირითადად აქ ხდება რესპუბლიკის წამყვან სპორტსმენებთან მუშაობა, მათი სამედიცინო კონტროლი, კომპლექსური შემოწმება, მის სტაციონარში წარმოებს დაავადებულ სპორტსმენთა მკურნალობა. პირველი დისპანსერის მუშაკების სასახელოდ უნდა ითქვას, რომ კარგი შედეგები მოგვცა მათმა ინიციატივამ — საწარმოო ტანვარჯიშის მეთვალყურეობამ. მაგრამ აქაც იგრძნობა ნაკლოვანებები. სუსტადაა დაყენებული სამკურნალო ფიზკულტურა, დისპანსერს რატომღაც არა ჰყავს შტატში ნევროპათოლოგი, ქირურგი და სხვ., რომელთა გარეშე სპორტსმენთა კომპლექსური მკურნალობა შეუძლებელია.

მეორე დისპანსერი ბავშვებისათვისაა განკუთვნილი (მთ. ექ. გ. მეძმარიაშვილი). კავშირის მასშტაბით იგი ერთ-ერთი უძველესია და მეტად მნიშვნელოვან საქმესაც ემსახურება, მაგრამ სუსტად აქვთ საქმე მოზარდთა საექიმო კონტროლში, ხანდახან იგი სრულებით არ ტარდება. საჭიროა მათ მთლიანად ხელთ აიღონ თბილისის ნორჩი თაობის საექიმო კონტროლი და ორგანიზაციულ-მეთოდური ხელმძღვანელობა.

რა შეიძლება ითქვას რესპუბლიკურ დისპანსერზე. ამ დაწესებულებას თავისი საკუთარი ბინაც კი არა აქვს და მუშაობას მივლინებითა და ადგილებზე მეთოდური დახმარებით შემოფარგლავს. ასევე მძიმე მდგომარეობაში არიან სოხუმისა და ქუთაისის დისპანსერები. ქუთაისის დისპანსერის შენობაში საერთოდ არ შეიძლება რაიმე სამედიცინო ხასიათის მუშაობის ჩატარება. შედარებით კარგი პირობებია ბათუმში, ამას გარდა აქ უკვე დასახულია პრაქტიკული ღონისძიებები მუშაობის საფუძვლიანად გარდასაქმნელად.

ჩვენ გვაქვს ცნობები, რომ ადგილობრივი ჯანმრთელობის ორგანიზაციების შემოწმების გარეშე გუნდები მოგზაურობენ რესპუბლიკურ და ხშირად საკავშირო შეჯიბრებებზეც, ხოლო რაც შეეხება, სპორტსმენთა დისპანსერიზაციას, ეს საქმე მთლიანად მივიწყებულია. ადგილობრივი ჯანმრთელობის ორგანოები აღმაშფოთებელ უპასუხისმგებლობას იჩენენ, როცა ყოველგვარი საექიმო კონტროლის გარეშე ხელისმოწერითა და ბეჭდის დასმით ადასტურებენ განაცხადებს. სპორტული და ჯანმრთელობის ორგანიზაციების უყურადღებობის შედეგია ის, რომ აქამდე არც ერთ დისპანსერთან არ გვაქვს შექმნილი საბჭო, რომელიც მეცნიერულ, თანამედროვე მოთხოვნათა საფუძველზე წარმართავს მუშაობას.

რესპუბლიკაში საექიმო ფიზკულტურის დარგში ნაყოფიერად მუშაობენ თბილისის სამედიცინო ინსტიტუტის საექიმო ფიზკულტურის კათედრა (გამგე პროფ. გ. მღებრიშვილი), ექიმთა დახელოვნების საექიმო კონტროლისა და სამკურნალო ფიზკულტურის კათედრა (გამგე პროფ. ვ. კუნჭულია), ფიზიკური კულტურისა და სპორტის კვლევითი ინსტიტუტი (დირექტორი გ. ჩიკვაიძე) და ზოგიერთი სამეცნიერო დაწესებულების სამკურნალო ფიზკულტურის განყოფილებები. ამ სამეცნიერო დაწესებულებებთან მჭიდრო კავშირში სპორტულმა ორგანიზაციებმა უნდა გადაწყვიტონ და ერთხელ და სამუდამოდ მოაგვარონ სპორტსმენთა სამედიცინო კონტროლისა და სხვა საორგანიზაციო საკითხები. ჩვენ გვჯერა, რომ არსებული დისპანსერების მუშაკებს უძნელდებათ სპორტსმენებთან მუშაობა. ისინი არ მოდიან საექიმო შემოწმებაზე, უგულებელყოფენ დისპანსერიზაციას. ხშირად გვსმენია ექიმთა ჩივილი იმის შესახებ, რომ წამყვანი სპორტსმენები არად აგდებენ მათ რჩევას, არღვევენ რეჟიმს და სხვ. ამაში ჩვენი მწვრთნელებიც არიან დამნაშავენი, რომლებიც გატაცებული არიან თავიანთი აღსაზრდელების ტექნიკური მიღწევებით და ავიწყდებათ, რომ სწორი სამედიცინო კონტროლი სპორტსმენის ტექნიკურ პროგრესს კიდევ უფრო განამტკიცებს და გაახანგრძლივებს.

გაზეთებში ამას წინათ გამოქვეყნდა ცნობა სპორტული მედიცინის საკავშირო ფედერაციის ჩამოყალიბების შესახებ. ეს ღონისძიება მალე ჩვენშიც გატარდება და უნდა ვეცადოთ, რომ მის ხელმძღვანელ ორგანოში ავირჩიოთ საქმიანი, ავტორიტეტიანი ამხანაგები, რომლებიც ნამდვილად უხელმძღვანელებენ ამ საპასუხისმგებლო უბანს, სპორტულ და ჯანმრთელობის ორგანიზაციებს შორის მჭიდრო კავშირის დამყარებით და საექიმო კონტროლის მკვეთრად გაუმჯობესებით თავიანთ წვლილს შეიტანენ ქართული სპორტის აღმავლობის საქმეში.

თბილისის ხელსაწყოთა მშენებლობისა და ავტომატიზაციის საშუალებათა სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტში ჩამოყალიბებულია ფიზიკური კულტურის მოყვარულთა ჯგუფი.

სურათზე: „დინამოს“ დახურულ აუზში მეცნიერ მუშაკთა ჯგუფს მორიგ მეცადინეობას უტარებს საქართველოს ფიზკულტურის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის მეთოდიკისა და სპორტის ტექნიკური სექტორის გამგე ა. ბალუაშვილი.

რა უნდა იცოდეს სპორტსმენმა რაციონალური კვების შესახებ

სპორტსმენი, რომელიც სისტემატურ ფიზიკურ წვრთნას ეწევა, უნდა ღებულობდეს ისეთ საკვებს, რომელიც უზრუნველყოფს მის მიერ შესრულებული კუნთური მუშაობის შედეგად დახარჯული ენერგიის აღდგენას. სპორტსმენის საკვები უნდა გამოირჩეოდეს მაღალი კალორიულობით და შედარებით მსუბუქი და ადვილად მოსანელებელი უნდა იყოს.

ცნობილია, რომ ადამიანის საკვები უნდა შეიცავდეს ცილებს, ცხიმებსა და ნახშირწყლებს. დღე-ღამის განმავლობაში სპორტსმენი დაახლოებით 150-200 გრამ ცილებს უნდა ღებულობდეს. ცილების მიღება ბევრადაა დამოკიდებული როგორც სპორტსმენის სხეულის წონაზე, ისე სპორტის იმ სახეობაზე, რომელშიც მას უხდება წვრთნა. ასე მაგალითად, რაც უფრო მეტია სპორტსმენის წონა და რაც უფრო ხანგრძლივად (მაგ. ველოგადარბენა) ან კიდევ ძალიან სწრაფად (სპრინტი, ტყორცნები, ტანვარჯიში, ძალოსნობა და სხვ.) უხდება მას კუნთური მუშაობის შესრულება, მით უფრო დიდი რაოდენობით უნდა წარმოებდეს მის მიერ ცილების მიღება. მაგრამ, აქვე ისიც უნდა გვახსოვდეს, რომ გადაჭარბებით ცილების მიღებამ (არაუმეტესი 3 გრამისა, სხეულის ერთ კგ წონაზე) ორგანიზმს შესაძლებელია ზიანიც მიაყენოს. ის საკვები პროდუქტები, რომლებიც დიდი რაოდენობით შეიცავენ ცილებს, დღის განმავლობაში შემდეგი სახით უნდა იყოს განაწილებული: ხორცი და ხორცის ნაწარმი უმჯობესია საუზმეზე და სადილზე იქნეს მიღებული, ხოლო ვახშამზე სასარგებლოა ხაჭოსა და სხვადასხვა ფაფების მიღება.

სპორტსმენის საკვები ცხიმს ზედმეტი რაოდენობით არ უნდა შეიცავდეს. ცხიმების რაოდენობა დღე-ღამის განმავლობაში 100-140 გრამს არ უნდა აღემატებოდეს. ცხიმებით კვების დროს დიდი ყურადღება უნდა დაეთმოს მცენარეული ცხიმების მიღებას. მცენარეული ცხიმები ე. წ. ცხიმოვან მჟავებს შეიცავენ, რომლებსაც ორგანიზმის ცხოველმყოფელობისათვის უაღრესად დიდი მნიშვნელობა აქვთ. სპორტსმენი მცენარეულ ცხიმს დღიურად 15-20, ხოლო ხანგრძლივი ფიზიკური დატვირთვის შემთხვევაში 25 გრამის რაოდენობით უნდა ღებულობდეს.

ნახშირწყლები კუნთური მუშაობისათვის საჭირო ძირითადი ენერგეტიკული წყაროა. იგი 700-800 გრამის რაოდენობით უნდა მიიღოს დღეში სპორტსმენმა. ნახშირწყლებს დიდი რაოდენობით შეიცავენ: შაქარი, პური, ნამცხვრები, ბოსტნეული, ხილი და ა. შ. შაქრის სახით ნახშირწყლები სპორტსმენმა დღე-ღამეში არაუმეტეს 150-200 გრამის რაოდენობით უნდა მიიღოს. სადღეისოდ დადგენილია, რომ დიდი რაოდენობით შაქრების მიღება მიზანშეწონილი არ არის. მართალია, გლუკოზა კუნთური ენერგიის ერთ-ერთ ძირითად წყაროს წარმოადგენს, მაგრამ იგი, ამავე დროს, ნერვული სისტემისა და შინაგანი სეკრეციის ჯირკვლების გამაღიზიანებელია.

სპორტსმენის რაციონალური კვება გულისხმობს ნაირსახოვანი საკვების მიღებას. ფიზიოლოგიური თვალსაზრისით უმჯობესია, რომ საკვები რაც შეიძლება მრავალფეროვანი იყოს. სპორტსმენს დიდი რაოდენობით უნდა ეძლეოდეს ხილი და ბოსტნეული. მათ უაღრესად დიდი მნიშვნელობა აქვთ საჭმლის მომნელებელი ორგანოების მუშაობისათვის და ორგანიზმის გამძლეობისათვის ერთ-ერთ წყაროდ ითვლებიან.

სპორტსმენის კვების დროს მეტად დიდი მნიშვნელობა აქვს საკვების მიღების დროის სწორად განაწილებას. თუ საწვრთნელი მეცადინეობა ან შეჯიბრება დილით, ე. ი. საუზმესა და სადილს შორის ტარდება, მაშინ საუზმე განსაკუთრებით მაღალკალორიული უნდა იყოს, მაგრამ არა დიდი მოცულობისა. ამ შემთხვევაში საუზმე უნდა შეიცავდეს დიდი რაოდენობით ნახშირწყლებს, ფოსფორს, ვიტამინებს, ხოლო შედარებით ნაკლები რაოდენობით უნდა იყოს მასში ცხიმები, ჭარხალი და განსაკუთრებით — კომბოსტო. დღის პირველ ნახევარში ვარჯიშის ან შეჯიბრების ჩატარების შემთხვევაში საუზმეზე სპორტსმენი უნდა იღებდეს: დაკეპილ ხორცს, ქათამს, ძეხვს, ყველს, კარაქს (მცირე რაოდენობით), კვერცხი (უმჯობესია მოხარშული), სხვადასხვა ფაფებს, ბოსტნეულს, ხილს, ყავას, კაკაოსა და შოკოლადს.

სადილი უნდა შეიცავდეს ცხოველური ცხიმების მეტ რაოდენობას, შემწვარ ხორცთან ერთად შეიძლება მიეცეს კომბოსტო და ისეთი კერძები, რომლებიც უფრო ძნელად მოინელებიან.

ვახშამი ამ შემთხვევაში უნდა უზრუნველყოფდეს ორგანიზმის მიერ დაკარგული ენერგეტიკული რესურსების აღდგენას. იგი არ უნდა იყოს მძიმე და არ იწვევდეს ნერვული სისტემის გაღიზიანებას. ვახშმის მენიუ უნდა განისაზღვრებოდეს: ფაფებით (უმჯობესია რძით დამზადებული), ხაჭოს ნაწარმით, ბოსტნეულითა და თევზით. ვახშამზე სპორტსმენმა არ უნდა მიიღოს შოკოლადი, ყავა, კაკაო და ცხარე საჭმელები, ვინაიდან ისინი ნერვული სისტემის აღგზნებას იწვევენ.

იმ შემთხვევაში, თუ წვრთნა ან შეჯიბრება სადილსა და ვახშამს შორის ტარდება, საჭიროა სადილი იყოს მაღალკალორიული და ადვილად მოსანელებელი.

ამ დროს სადილზე უნდა ეძლეოდეს ბულიონი, დაკეპილი ხორცი, ბოსტნეული, სხვადასხვა სახის გარნირები, ხილი, ნამცხვარი და სხვ. ამ შემთხვევაში ძნელად მოსანელებელი საკვები, როგორიცაა კომბოსტო, ლობიო და სხვ., სპორტსმენმა არ უნდა მიიღოს.

ყოველივე ამასთან ერთად, ისიც უნდა გვახსოვდეს, რომ ვარჯიშისა და შეჯიბრების წინ ჭამა მიუღებელია, ვინაიდან ამან შესაძლოა ორგანიზმისათვის მეტად უსიამოვნო შეგრძნებები (სიმძიმის გრძნობა, სუნთქვის შეფერხება, ძილის სურვილი და სხვ.) წარმოშვას. ჩვეულებრივ, — საკვები საწვრთნელ ვარჯიშამდე 1,5-2 საათით, ხოლო შეჯიბრების დაწყებამდე 2-3 საათით ადრე უნდა იქნას მიღებული.

რ. სვანიშვილი

წერილების კვალდაკვალ

ამას წინათ რედაქციამ აბაშის რაიონიდან მიიღო წერილი, რომლის ავტორი გვწერდა აბაშის რაიონის კვათანის ლენინის სახელობის კოლმეურნეობის ფიზკულტურული კოლექტივის საქმიანობაში არსებულ ნაკლოვანებებზე. წერილი შესამოწმებლად და ზომების მისაღებად გადაეგზავნა საქართველოს კომკავშირის აბაშის რაიკომს.

როგორც საქ. ალკკ აბაშის რაიკომიდან იტყობინებიან, წერილში მოყვანილი ფაქტები ძირითადად დადასტურდა, ბიურომ იმსჯელა აღნიშნულ საკითხებზე და დასახა კონკრეტული ღონისძიებანი კვათანის ფიზკულტურელთა შორის მასობრივ-ფიზკულტურული მუშაობის დონის ამაღლებისათვის, კოლმეურნეობის გამგეობის წინაშე დააყენა საკითხი შეიძინოს სათანადო სპორტინვენტარი, გამგეობამ სტადიონისათვის გამოყო მიწის სათანადო ნაკვეთი, დაიწყო ბაზის მოწყობის სამუშაოები.

დიდი სტარტის წინ

მოსკოვში, ვ. ი. ლენინის სახელობის სპორტული კომბინატის აუზში ჩატარდა ჩვენი ქვეყნის უძლიერეს მოცურავეთა წინასაოლიმპიადო შეჯიბრება, რომელიც აღინიშნა ახალი საკავშირო რეკორდებით. კომბინირებულ ესტაფეტაში 4×100 მეტრზე, ჩვენი ქვეყნის ქალთა ნაკრებმა დისტანცია დაფარა 4.53,5-ში და 0,7 წამით გააუმჯობესა ძველი რეკორდი.

ავიამოდელები დაფრინავდნენ ჰაერში

დამთავრდა საქართველოს პირად-გუნდური პირველობა ავიასამოდელო სპორტში. გამარჯვებისათვის იბრძოდნენ თბილისის პიონერთა სასახლის, რკინიგზის ბავშვთა მხატვრული აღზრდის, ავიასპორტული კლუბის, ტყვარჩელის, აჭარის, ახალციხის, ქუთაისის, სტალინირის ავიამოდელისტები.

პლანერისტთა შეჯიბრებაში, რომელიც ხუთი ტურისაგან შედგება, მოდელმა ჰაერში უნდა დაჰყოს მაქსიმუმი სამი წუთი, ყოველი წამისათვის ეძლევა 1 ქულა. აქ გამარჯვებული გამოვიდა და ჩემპიონობა მოიპოვა დოსაафის ავიასპორტული კლუბის სპორტსმენის, ა. პოლეშჩუკის მოდელმა, რომელმაც ხუთი ტურის ჯამში შეძლო 636 ქულის მოგროვება ე. ი. ჰაერში დაჰყო 10 წუთი და 36 წამი 15 შესაძლებელი წუთიდან. გამარჯვებულს 18 წამით ჩამორჩა თანაგუნდელი ნ. თოფაძის პლანერის მოდელი, რომელმაც თავის მხრივ 12 ქულით აჯობა რკინიგზის ბავშვთა მხატვრული აღზრდის სახლის გუნდის წევრის გ. გრიგორიანის მოდელის მაჩვენებელს, უფროსებთან ერთად შეჯიბრებაში გამოდიოდნენ ამას წინათ ბავშვთა ჩემპიონატში პირველ ორ ადგილზე გამოსულნი, რათა საბოლოოდ გამოვლენილიყო საუკეთესო, რომელიც შევიდოდა რესპუბლიკურ ნაკრებში. აქ გაიმარჯვა გ. ბაირამოვის (ნორჩ ტექნიკოსთა ცენტრალური სადგური) მოდელმა — 492 ქულა.

რეზინის ძრავიანი თვითმფრინავების მოდელების შეჯიბრებაში (პირობები აქაც იგივეა) გაიმარჯვა პიონერთა სახლის გუნდის წევრის ზ. ქუიკოვის ნამუშევარმა, რომელმაც ჰაერში დაჰყო 13 წუთი და 7 წამი, რაც 787 ქულას იძლევა, მომდევნო ადგილებზე გამოვიდნენ ვ. ლოგუნოვის (ავიასპორტული კლუბი)—574 ქულა და ვ. სუხარუკოვის (მხატვრული აღზრდის სახლი) — 561 ქულა მოდელები. ბავშვთა შორის პირველი იყო გ. ტოკარევის (პიონერთა სასახლე) მოდელი — 547 ქულა.

უკანასკნელ სახეობას შეადგენდა შიდაწვის ძრავიანი მოდელების შეჯიბრება. დამზადებისა და ხანგრძლივი ფრენის ხარისხის მიხედვით აქ ყველას აჯობა ე. ბოლქვაძის (მხატვრული აღზრდის სახლი) მოდელმა, რომელმაც მაღალი შეფასება — 661 ქულა მიიღო და 21 ქულით გაასწრო უახლოეს კონკურენტს — რ. შმატკოვის (ნორჩ ტექნიკოსთა ცენტრალური სადგური) მოდელს. ბავშვთა ნამუშევრების შეჯიბრება დამთავრდა ა. საპონჯიანის (პიონერთა სასახლე) მოდელის გამარჯვებით—402 ქულა.

საერთო გუნდურ ჩათვლაში გაიმარჯვეს რკინიგზელ ბავშვთა მხატვრული აღზრდის სახლის სპორტსმენებმა.

შეჯიბრებაზე ცუდად გამოვიდნენ ქუთაისისა და აჭარის მოდელისტები. ფოთმა, გორმა და რუსთავმა კი რატომღაც არ ისურვეს ჩემპიონატზე თავიანთი წარმომადგენლების გამოგზავნა, ეს ფაქტი მით უფრო საყურადღებოა, რომ მათ სპორტსმენებს წარსულის კარგი ტრადიცია აქვთ.

ო. ივდოშვილი

ლ ე ლ ო
გე-2 გვ. № 94 (1576)

120 მოჭადრაკის მონაწილეობით

ორიოლი. (ჩვენი სპეც. კორ.). მოსწავლე მოჭადრაკეთა საკავშირო გუნდური პირველობის II ტურში მოსკოველებმა დიდი ანგარიშით 11,5:0,5-ზე დაამარცხეს უზბეკეთის გუნდი. უკრაინის გუნდმა სძლია რსფსრ-ს კოლექტივს ანგარიშით 6,5:4,5 (ერთი პარტია გადადებულია). ლატვიის მოჭადრაკეები უგებენ ლიტველებს — 5,5:4,5. ბელორუსია-ესტონეთის მოჭადრაკეთა შეხვედრის ანგარიშია 7:4.

საქართველოს მოჭადრაკეები შეხვდნენ ლენინგრადელებს. პარტიები მოიგეს ჯინჯიხაშვილმა, გრიგორიანმა, შალამბერიძემ და ხუციშვილმა. ყაიმით დაამთავრა შეხვედრა ჩობანიანმა. დამარცხება განაცადეს დავითაშვილმა, [illegible] და ჯანგველაძემ. ერთი პარტია გადაიდო. მატჩის ანგარიშია 4,5:3,5.

ქ. გოგიავა

საკავშირო შეჯიბრება გრძელდება

არსებობს ძველისძველი, პრაქტიკაში ათასჯერ შემოწმებული ჭეშმარიტება, რომლის მიხედვითაც მოწინააღმდეგის ძალების შეუფასებლობას ხშირად სავალალო შედეგი მოჰყვება. ბაქოს ფიზკულტურის ინსტიტუტისა და თბილისის „დინამოს" კალათბურთელთა შეხვედრა საბედნიეროდ „დინამოს" გამარჯვებით დამთავრდა, მაგრამ ასეთივე წარმატებით შეეძლოთ მატჩის მოგება ბაქოელებს, სულ უკანასკნელ მომენტში რომ არ გამოფხიზლებულიყვნენ მასპინძლები.

რა თქმა უნდა, შეუძლებელია გუნდმა ყველა თამაში ერთნაირად მაღალ დონეზე ჩაატაროს, კოლექტივი არ არის ავტომატი და თუ გავითვალისწინებთ მის წევრთა ხასიათების სხვადასხვაობას, სუბიექტურ თავისებურებებს, იგი უზრუნველყოფილი არ არის შეცდომებისაგან. მაგრამ ეს შემოქმედებითი ამბავია. სულ სხვაა როდესაც შეცდომის მიზეზები ზერელე დამოკიდებულების შედეგად წარმოიშვება. მას დიდი ზიანის მოტანა შეუძლია გუნდისათვის, კოლექტივისათვის.

ბაქოს ვაჟთა გუნდი რომ დღეს შედარებით სუსტი კოლექტივია, ეს ყველასათვის ცნობილია. აზერბაიჯანელებს არავითარი პრეტენზიები არ ჰქონდათ „დინამოს" მიმართ და ალბათ წინასწარვე შეგუებულნი იყვნენ დამარცხებას; მაგრამ აი დაიწყო თამაში და „დინამომ" ზედიზედ რამდენიმე შეცდომა დაუშვა. ეს კიდევ არაფერი — გუნდის წევრებმა თავიანთი უხალისო, უინიციატივო მოქმედებით თითქოს მოწინააღმდეგე დააჰიპნოზეს და მაყურებელიც. გავიდა ხუთი წუთი, შემდეგ ათი, თამაშს კი ოდნავადაც არ ეტყობოდა ტონუსის მომატება.

პირველად ბაქოელები გამოფხიზლდნენ. მათ იმედის რაღაც ნაპერწკალმაც გაუელვათ. თბილისელები არ აპირებენ მატჩის მოგებას, — გადაწყვიტეს მათ, — ვეცადოთ, ეგებ ჩვენ მოვიგოთ შეხვედრა. თამაში ერთბაშად გამოცოცხლდა, იერიშები გამწვავდა და აზერბაიჯანის გუნდმა წაიყვანა ანგარიში. გათამაშდნენ ნაუმცევი, ტერემჩენკო. უფრო გაბედულად შეუტია თბილისელთა კარს სერგეევმა. შესვენებაზე სტუმრები წავიდნენ უპირატესობით — 40:36.

მხოლოდ მეორე ნახევარში მიხვდნენ დინამოელები, რომ ასეთი თამაშით მატჩის წაგებაც კი შეიძლებოდა. დატრიალდნენ, დაფაცურდნენ, მაგრამ ახლა უკვე მათ მოქმედებას აშკარად ეტყობოდა ნაჩქარევი სურვილი. გადამწყვეტი გარდატეხის მოპოვება „დინამომ" შეხვედრის დამთავრებამდე ვერ შეძლო და საკმაოდ უფერულ თამაში ძნელ გამარჯვებას მიაღწია — 79:72.

გასული კვირის შეხვედრა იყო „დინამოს" ყველაზე სუსტი მატჩი სეზონში. ჩვენ კარგად ვიცით გუნდის ნამდვილი ძალა და უნარი, ამიტომ სამართლიანად ველით მისგან შინაარსიან და ტექნიკურ თამაშს.

სატურნირო ცხრილში ტარტუს უნივერსიტეტისა და თბილისის პოლიტექნიკური ინსტიტუტის ქალთა გუნდებს სხვადასხვა ადგილები უკავიათ. ესტონელი კალათბურთელები, რიგის ტრამვაი-ტროლეიბუსების ტრესტისა და ლენინგრადის არმიელთა გუნდებთან ერთად ლიდერობენ გათამაშებას. თბილისელი სპორტსმენები მეორე წრეში ორი მოგებული მატჩის მიუხედავად, სატურნირო ცხრილის ქვედა ნახევარში იმყოფებიან.

მაგრამ ჩვენი გუნდის უკანასკნელმა მატჩებმა ცხადყო, რომ კოლექტივს კარგად გამოუყენებია პირველსა და მეორე წრეს შორის დარჩენილი შუალედი, საკმარისად მომზადებულა გადამწყვეტი შეხვედრებისათვის და ამიტომ უბრძოლველად არც ერთი მატჩის დათმობას არ აპირებს.

დასაწყისში უმნიშვნელო უპირატესობა თბილისელთა მხარეს იყო. ქველიძე, გრიგორიანი და ჯანელიძე ბევრს და ნაყოფიერად მუშაობდნენ, როგორც ჩვენს, ისე მოწინააღმდეგის ფარქვეშ. მაგრამ ერთი ცხადი იყო. ვერც ერთი მათგანი ვერ ახერხებდა მაღალი ტანის, მეტად მოძრავი და აგრესიული ლიუტსეპის (№ 12) შეჩერებას. საბედნიეროდ, იგი არ იყო აქტიური პირველ ნახევარში, რაც პოლიტექნიკური ინსტიტუტის კალათბურთელებს უადვილებდა დაცვის საქმეს. მაგრამ დასტოვა თუ არა მოედანი ესტონელთა მეორე ლიდერმა ოტსამ (№ 6), გუნდმა მთელი თავისი შეტევითი ოპერაციები ლიუტსეპს ანდო.

და აი დაიწყო თბილისელთა ფარის გამუდმებული ალყა, რომელშიც თავი გამოიჩინა სწორედ ამ ლიუტსეპმა. მან შორი მანძილიდან ზუსტი სროლებით ჯერ გაათანაბრა ანგარიში, შემდეგ კი წინ გაიყვანა თავისი გუნდი. პირველი ნახევარი მოიგეს სტუმრებმა — 26:23.

მეორე ნახევარში თბილისელთა თამაშს ნერვიულობა დაეტყო. ინიციატივა ესტონელთა მხარეს გადავიდა და უკვე მასპინძლებს მოუხდათ ბრძოლა გარდატეხისათვის. ამ კრიტიკულ მომენტში თბილისელთა ვერც ერთმა მოთამაშემ ვერ ითავა საქმის ხელში აღება. გამოცდილმა მოწინააღმდეგეებმა კარგად გამოიყენეს თბილისელთა დაბნეულობა და გაზარდეს ანგარიშში განსხვავება.

მატჩის უკანასკნელი წუთები განსაკუთრებით მწვავე ბრძოლით აღინიშნა. მაგრამ პოლიტექნიკური ინსტიტუტის კალათბურთელებმა მხოლოდ შეამცირეს ანგარიშში სხვაობა და წააგეს შეხვედრა — 46:50.

* * *

სურათზე: თბილისის „დინამოსა" და ბაქოს სკიფის კალათბურთელთა თამაშის მომენტი.

დიდი უპირატესობით

გერმანელ მოჭადრაკეებს როდი გაუტეხა გული წარუმატებლობამ საბჭოთა გროსმაისტერებთან ამხანაგურ შეხვედრაში. შეჯიბრების დასკვნით, VIII ტურში ისინი ისეთი მონდომებით თამაშობდნენ, თითქოს ამ დღეს წყდებოდა მატჩის ბედი. მართლაც, დასაწყისში ბრძოლა მათ სასარგებლოდ წარიმართა.

ბეწვზე ეკიდა ბოლესლავსკის პოზიცია შმიდთან. მხოლოდ თავგანწირული დაცვით შეძლო ბოლესლავსკიმ პარტიის ყაიმით დამთავრება. მძიმე მდგომარეობაში აღმოჩნდა ტოლუშიც. მას ვერც ხარისხის შეწირვამ უშველა. დარგამ მტკიცე თამაშით შეინარჩუნა მატერიალური უპირატესობა და გაიმარჯვა. კერესს მწვავედ უტევდა მორლოკი, მაგრამ გერმანელის იერიში მალე დაიფერფლა. კერესმა ხელთ იგდო ინიციატივა და გაიმარჯვა. პარტია მოიგო ანტოშინმა, რომელმაც ძლივს გასტეხა პფეიფერის წინააღმდეგობა.

საერთო ყურადღებით სარგებლობდა ტალ-უნციკერის შეხვედრა, მსოფლიო ჩემპიონი აჰყვა გერმანელის კომბინაციას, რომელიც თვითონ უფრო შორს გაიანგარიშა. როცა პოზიცია განიმუხტა, გამოირკვა, რომ უნციკერს დიდი მატერიალური დანაკლისი აქვს. ამიტომ იგი დანებდა. ყაიმით დამთავრდა ლემან-კოტოვის შეხვედრა.

ამრიგად, დამთავრდა საბჭოთა კავშირისა და გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის მოჭადრაკეთა მატჩი, რომელიც მოიგეს საბჭოთა გროსმაისტერებმა ანგარიშით 51:13. ცალკეული შედეგებიდან აღსანიშნავი არიან ტალი, რომელმაც 7,5 ქულა მოაგროვა 8 შესაძლებლიდან, პეტროსიანი და პოლუგაევსკი — 6,5 ქულა თვითეულს 7-დან.

საქართველოს თასი

11 აგვისტოს დაიწყება საქართველოს თასის გათამაშება. პირველ დღეს ერთმანეთს შეხვდებიან: „განთიადი" (ბათუმი)-„მშენებელი" (რუსთავი), ლაჯანურჰესი (ცაგერი)-„კოლმეურნე" (გურჯაანი), რაიპროფკავშირი (თერჯოლა)-„კოლმეურნე" (მახარაძე), სას. სამ. ტექნიკუმი (აბაშა)-„დინამო" (სოხუმი), „ზახმარო" (ჩოხატაური)-„სპარტაკი" (ხაშური), ჩაის საბჭ. მეურნ. (ჩხოროწყუ)- კურ. სამმ. (წყალტუბო), „კოლხიდა" (ფოთი)-„განთიადი" (ცხაკაია), „გურია" (ლანჩხუთი)-„ფეიქარი" (წულუკიძე), „კოლმეურნე" (ბოგდანოვკა)-„იმერეთი" (ქუთაისი), „მადაროელი" (ჭიათურა)-„მესხეთი" (ახალციხე),

5:0

განვლილ კვირას ქუთაისის „ტორპედოს" ფეხბურთელებმა თავიანთ მინდორზე მიიღეს ყარაგანდის „შახტიორი", თუ ვიმსჯელებთ გათამაშების ცხრილის მიხედვით, სტუმრებს არც თუ ისე ცუდი შედეგები აქვთ, მაგრამ ქუთაისის ძლიერ გუნდთან შედარებით ისინი აშკარად სუსტად გამოიყურებოდნენ.

თამაშის პირველივე წუთებიდან მინდორზე აშკარად არათანაბარი ძალები იბრძოდნენ. რამდენიმე გამოუყენებელი მომენტის შემდეგ მე-8 წუთზე ანგარიში გახსნა ლექავამ, ხოლო მცირე ხანს შემდეგ გომელაურის მიერ მოწოდებული კუთხური ბურთი ზუსტად გამოიყენა ნიშნიანიძემ — 2:0.

ტაიმის დასასრულს ტორპედოელებმა კვლავ კარგად გაითამაშეს კუთხური მოწოდება (გომელაური). ბურთი მიიღო პაპელიშვილმა, მოატყუა მცველები, მეკარე და ანგარიში სამამდე გაზარდა.

მეორე ტაიმის დასაწყისი შედარებით წყნარ ტემპში მიმდინარეობდა და ბურთიც ძირითადად მინდვრის ცენტრში ტრიალებდა. მაგრამ შემდგომში ინიციატივამ კვლავ ქუთაისელთა მხარეს გადაინაცვლა და გომელაურმა და ლექავამ კიდევ თითო ბურთი გაიტანეს.

ქუთაისის „ტორპედომ" მიაღწია მორიგ დამსახურებულ გამარჯვებას — 5:0.

ლ. ფაჩუაშვილი

• • •

სურათზე: მომენტი განვლილი მატჩიდან.

ტყიბულელთა წარმატება

დღითიდღე ლამაზდება და მშვენიერდება მეშახტეთა ქალაქი ტყიბული. ახალი საცხოვრებელი სახლების, კულტურულ-საგანმანათლებლო დაწესებულებების, კეთილმოწყობილი სპორტული ბაზების ნაგებობანი კიდევ უფრო მეტ შნოსა და ლაზათს აძლევს ქალაქს. ახლახან ძვირფასი საჩუქარი მიიღო ტყიბულელმა ახალგაზრდობამ — საზეიმო ვითარებაში გაიხსნა საცურაო აუზი, რომელიც ერთ-ერთი საუკეთესოა რესპუბლიკაში.

მისასალმებელია რესპუბლიკის საწყლოსნო ფედერაციის გადაწყვეტილება, როცა საქართველოს პირველობა ცურვაში მეორე ჯგუფის გუნდებისათვის ტყიბულში მოაწყო. აღნიშნულ შეჯიბრებაში მონაწილეობდნენ ქუთაისის, ტყიბულის, ფოთის, ქობულეთისა და რუსთავის მოცურავეთა ნაკრები კოლექტივები. ორდღიანი დაძაბული ბრძოლის შემდეგ პირველი ადგილი და გარდამავალი თასი მოიპოვა ქუთაისის ძლიერმა კოლექტივმა. ყველასათვის მოულოდნელი იყო ტყიბულელ მოცურავეთა წარმატება, რომელთაც დაიკავეს მეორე საპრიზო ადგილი და გაუსწრეს ისეთ ძლიერ კოლექტივებს, როგორებიც არიან ფოთი და ქობულეთი.

პირად პირველობაში ვაჟთა შორის 100 მეტრი თავისუფალი სტილით ყველაზე ადრე დაამთავრა ტყიბულელმა ა. ჯაშმა — 1.10,1. ბრასის სტილით 100 მეტრ დისტანციაზე უძლიერესი იყო ფოთელი მ. ლუგუა. ზ. კაკოვიჩმა (ქუთაისი) გაიმარჯვა 400 მ ცურვაში.

ტყიბულის ვაჟთა გუნდმა ესტაფეტაში 4×100 მ დამსახურებულად დაიკავა პირველი ადგილი—5.16,3. გამარჯვებულ გუნდში გამოდიოდნენ ცომაია, გვენეტაძე, სტრეკოზოვი და ჯაში.

ზ. ჯორჯაძე

„განთიადის" თასზე

თბილისში მოეწყო „განთიადის" საქალაქო შეჯიბრება, სადაც მონაწილეობდა 60 გუნდი. გათამაშება მიმდინარეობდა 4 ჯგუფად.

I ჯგუფის გუნდებს შორის გამარჯვება მოიპოვეს მაუდ-კამვოლის კომბინატის ფეხბურთელებმა, რომლებსაც გადაეცათ სპორტსაზოგადოების თასი.

ა. გონელი

ტურისტები. ფოტო ო. გელაშვილისა

ქარელი

ქარელის საჭიდაო სარბიელზე ჩატარდა ამხანაგური შეხვედრა ქართულ ჭიდაობაში თბილისის „განთიადისა“ და ქარელის რაიონის მოჭიდავეთა ნაკრებ გუნდებს შორის. ქარელელმა მოჭიდავეებმა შეხვედრა მაღალ დონეზე ჩაატარეს და გაიმარჯვეს გუნდურ ჩათვლაში, უმჩატეს წონაში სპორტის ოსტატმა ა. ხინჯიკაშვილმა ქულებით სძლია გ. თედიაშვილს, მჩატე წონაში თბილისელმა ო. პაპუაშვილმა წმინდად დაამარცხა ო. მარგიშვილი. ქარელელმა კ. ჩუტკარაშვილმა წმინდად მოუგო ზ. ჯანგირაშვილს. დანარჩენ წონით კატეგორიებში გაიმარჯვეს: ე. ბლიაძემ, ს. გურჯანიძემ, ბ. მსხალაძემ (სამივე ქარელიდან), გ. პეტრიაშვილმა და გ. უნდილაშვილმა (ორივე თბილისიდან).

ა. რამიშვილი

სპორტი ქალაქებსა და რაიონებში

ჩოხატაური

რაიონის 1960 წლის საჭადრაკო პირველობამ 50-მდე მოჭადრაკე მოიზიდა, რომლებიც სამ ნახევარფინალურ ჯგუფად დაიყვნენ. თვითეული ნახევარფინალიდან 6 გამარჯვებულმა შეადგინა ფინალი, დაძაბულმა ბრძოლამ ვერ გამოავლინა ჩემპიონი, რადგან I-III ადგილები გაიყო სამმა მოჭადრაკემ — ვ. წიქორიამ, ვ. დოლიძემ და ო. სიხარულიძემ. მხოლოდ დამატებით მატჩ-ტურნირში გამოაშკარავდა უძლიერესი — ვ. დოლიძე, რომელსაც მიენიჭა ჩემპიონის სახელი.

სამწუხაროდ, რაიონის საჭადრაკო სექციას დღემდე არ შეუჯამებია პირველობის საბოლოო შედეგები, რის გამო არც დაწესებულებები იწუხებენ თავს შეიძინონ მათ მიერ ნაკისრი ჯილდოები ტურნირში გამარჯვებულთათვის.

გ. ახალაია

წულუკიძე

დამთავრდა წულუკიძის საქალაქო სპარტაკიადა, რომლის პროგრამაში იყო სპორტის ხუთი სახეობა. კალათბურთელ და ფრენბურთელ ქალთა შეჯიბრებაში პირველები იყვნენ განათლების განყოფილების სპორტსმენები. მათვე მოიპოვეს გამარჯვება მძლეოსნობაში. ფრენბურთელ ვაჟთა შორის პირველი ადგილი დაიკავეს სოფლის მეურნეობის მექანიზაციის ტექნიკუმის წარმომადგენლებმა. ისინი უძლიერესნი აღმოჩნდნენ ველოსპორტსა და ტყვიით სროლაშიც. კალათბურთელ ვაჟთა შორის ფინალში ერთმანეთს შეხვდნენ განათლების განყოფილებისა და ძაფსადებ-საგრეხი ფაბრიკის გუნდები. გამარჯვება უკანასკნელმა. საერთო გუნდურ პირველ ადგილზე გამოვიდა განათლების განყოფილების ნაკრები კოლექტივი.

ა. ყუფარაძე

ოლიმპიური ბრაზილია

ოლიმპიურ თამაშებზე ბრაზილიის დელეგაციის შემადგენლობაში შევა 97 კაცი (მათ შორის 11 ხელმძღვანელი და 6 მწვრთნელი). ამ ქვეყნის სპორტსმენები მონაწილეობას მიიღებენ მძლეოსნობაში — 6 სპორტსმენი (მათ შორის 1952 და 1956 წლების ჩემპიონი ა. და სილვა) კალათბურთში — 12, კრივში — 5, ველოსპორტში — 1, ფეხბურთში — 19, ცხენოსნობაში — 4, ძალოსნობაში — 1, ცურვაში და წყალში ხტომაში — 5, თანამედროვე ხუთჭიდში — 4, ნიჩბოსნობაში — 5, წყალბურთში — 10, სროლაში — 3, საიალქნო სპორტში — 5.

რედაქტორი ი. უგულავა.

„ბურევესტნიკის“ სტადიონი
11 აგვისტო
ფეხბურთი
„ბურევესტნიკი“ (თბილისი) — „შახტიორი“ (ყარაგანდა)
დასაწყისი 18 საათზე.

ორი დღე უფსკრულში

როდესაც ენგურის ან ჰანისწყლის ხეობით უახლოვდები სამეგრელოს ქედს, ყურადღებას იპყრობს ამ ქედის წინა ნაწილში ამართული ყვირას კირქვული მასივი, იგი ზღვის დონიდან 2038 მ სიმაღლეს აღწევს და დასავლეთ საქართველოს მთავარი კარსტული ზოლის ნაწილს შეადგენს.

...ჩვენ ვისხედით ყვირას კალთაზე, 1600 მ. სიმაღლეზე, ჩქვალეხელი მწყემსის ნიკო ფიფიას ქოხში და ვესაუბრებოდით სტუმართმოყვარე მასპინძელს ყვარაზე არსებული კარსტული მდგომარეობის შესახებ. გვაინტერესებდა სად არის აქ ღრმა უფსკრულები, რომლებშიც ჩასვლას შეიძლება სპორტული ინტერესი ჰქონდეს. ნიკო ფიფია ყვირაზე თითქმის ყოველ ნაპრალსა და თვითეულ ლოდს იცნობს, ამიტომაც მის ინფორმაციას ჩვენთვის დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა.

ნიკო ფიფიამ დაგვათვალიერებინა ყვირის ღირსშესანიშნაობანი — თორმეტტონიანი ლოდი „ქვაქანცალა“, რომელიც მერყევ წონასწორობაში იმყოფება და კაცს თითის მიტანით შეუძლია შეატოკოს; ყვირას თხემთან მდებარე „ფართო ჭა“, რომელშიც ჭილყვავები ბუდობენ; სათოვლე ჭა და აგრეთვე „ინჭა“ ბუნებრივი შახტი, რომელშიც არსებული წყარო ნ. ფიფიას და სხვა მწყემსებს სასმელი წყლით ამარაგებს.

ყვირას კარსტული მღვიმეების სპორტული ინტერესი ჩვენთვის ამ ექსკურსიის შედეგად გაირკვა. განსაკუთრებით პერსპექტიულად გვეჩვენებოდა 1960 მ სიმაღლეზე მდებარე „ფართო ჭა“ — ტიპობრივი უფსკრული, რომელშიც ჩაგდებულ ქვას საკმაოდ დიდხანს არაფერი ელობებოდა წინ. გადავწყვიტეთ სპეციალური ექსპედიციის მოწყობა ამ უფსკრულში ჩასასვლელად.

ივლისის მცხუნვარე დღე იყო, ჩვენ რომ ცხენთა ქარავნის თანხლებით უფსკრულთან ავედით და მის მახლობლად, ცოტა ქვემოთ გავმართეთ კარვები. ნიკო და ლუდა ფიფიებმა ხარებით ამოგვიტანეს ტყიდან სამი ექვსმეტრიანი მორი, რომლებისთვისაც უნდა მიგვენდო ჩვენი სიცოცხლე. ახალგაზრდა მწყემსები ცხენებზე აკიდებული გუდებით გვიზიდავდნენ „ინჭადან“ ცივ წყალს, მოჰქონდათ შეშაც საჭმლის დასამზადებლად.

ექსპედიცია შედგებოდა ხუთი მონაწილისაგან. მათ შორის პირველ რიგში უნდა მოვიხსენიოთ თბილისის უნივერსიტეტის გეოგრაფიული ფაკულტეტის სტუდენტი ჭიჭიკო ჯანელიძე, 27 წლის ახალგაზრდა, რომელიც ყველგან პირველი ეშვებოდა უცნობ სიღრმეებში. გარსევან კურდღელაიძის სახელს ბევრი იცნობს — მეცხვარეობაში გაზრდილი და შემდეგ ჩვენი უნივერსიტეტის მიერ გეოგრაფად მომზადებული თუში მონაწილეობდა მესამე საბჭოთა ანტარქტიკულ ექსპედიციაში; შოთა უნაფქოშვილი, რომელსაც ევალებოდა ექსპედიციის მუშაობის უზრუნველყოფა ტექნიკური საშუალებებით, რაჭველი მზარეული ნოე გრძელაძე, რომელსაც თანაბარი იმედით შეიძლება მიენდოს ყაურმის დამზადება და უფსკრულში ჩაკიდებული ადამიანის თოკით დაჭერა და ბოლოს ამ სტრიქონების ავტორი.

25 ივლისის დილას დავამთავრეთ უკანასკნელი სამზადისი — თოკები და სანათურები შემოწმებულია; უფსკრულზე გადებულ ხეებზე დაჭედილია საგანგებოდ დამზადებული ჭალი.

ჭ. ჯანელიძე ჯდება სპეციალურ რკინის სავარძელში, რომელიც რკინისვე სარქველით დაცულია ქვათა ვარდნისაგან. სავარძელზე მობმული კაპრონის 12-მილიმეტრიანი თოკი ჭალზეა გადატარებული, იგი ოთხ კაცს უკავია. ვათანხმებთ სასტვენით სიგნალიზაციის ნიშნებს, უკანასკნელად ვამოწმებთ ჩასაშვებ მოწყობილობას... ჯანელიძე ჩაშვებას იწყებს.

14 საათსა და 20 წუთზე ჯანელიძემ მიაღწია უფსკრულს ვერტიკალური მონაკვეთის ძირს 35 მ სიღრმეზე, იპოვა კლდეში ქვებისაგან თავშესაფარი და სავარძელს მოეხსნა. ჩასაშვებად მზადებას იწყებს გარსევან კურდღელაიძე. მალე მანაც დადგა ფეხი შახტის ფსკერზე. შემდეგ ტელეფონიც ეშვება და მყარდება ორმხრივი კავშირი უფსკრულში მყოფებთან.

რეკავს ტელეფონი და გარსევანი გვაცნობებს:

— ვერტიკალური მონაკვეთის ბოლოდან ჩავედით კიდევ 15 მეტრით დაბლა და თავი ამოვყავით მშვენიერ სტალაქტიტებიან დარბაზში, რომელშიც შეიძლება უხიფათოდ დგომა და საჭიროების შემთხვევაში ბანაკის მოწყობაც. აქ გაედინება ანკარა ნაკადული.

შემდეგ ახალი ცნობები.

უფსკრულის ძირი ამოტენილია ჩანგრეული და ჩაყრილი ქვებით, მაგრამ მისი გაგრძელება უდავოა. საჭიროა დიდი მუშაობა ამოსაწმენდად, რასაც ჩვენი ძალებით თავს ვერ გავართმევთ.

ლ. მარუაშვილი,
გეოგრაფიულ მეცნიერებათა დოქტორი.

(გაგრძელება იქნება)

რომი ელოდება ფეხბურთელებს

ბულგარეთი

უკანასკნელ ხანებში ბულგარელმა ფეხბურთელებმა დიდ წარმატებებს მიაღწიეს: სძლიეს ფრანგებს (1:0), რომლებიც თავიანთი უძლიერესი შემადგენლობით გამოდიოდნენ, გაასწრეს საბჭოთა კავშირისა და რუმინეთის გუნდებს და რომში გამგზავრების უფლება მოიპოვეს. მაგრამ გუნდს, რომელიც რამდენიმე წლის განმავლობაში ერთი შემადგენლობით თამაშობდა, სჭირდებოდა გაახალგაზრდავება, ეს პროცესი კი ყოველთვის მტკივნეულია. გუნდი დასტოვა მისმა კაპიტანმა, ცნობილმა ნახევარმცველმა ბოჟკოვმა. ძველებურად ვეღარ თამაშობენ მანოლოვი (№ 3), მილანოვი (№ 7), პანაიოტოვი (№ 9), ხოლო მათ შემცვლელებს არც საკმარისი ოსტატობა აქვთ და და არც გამოცდილება. სწორედ ამით აიხსნება მწვრთნელ ორმანჯიევის განუწყვეტელი ექსპერიმენტები, მარცხი პარიზის „რესინგთან“ (0:1) და პოლონელებთან (0.4).

ბულგარელთა კარს კვლავინდებურად იცავს შესანიშნავი ოსტატი ნაიდენოვი. დაცვაში და ნახევარდაცვაში სისტემატური ცვლილებებია. უკანასკნელ შეხვედრებში თავდასხმის შემადგენლობა ასეთი იყო: დიევი, აბაჯიევი, იორდანოვი, კოლევი, დებარსკი. კვლავინდებურად ძლიერად თამაშობს გამოჩენილი თავდამსხმელი კოლევი (№ 10), მაგრამ პრესა ემდურის მის ახალ პარტნიორებს.

დანია

როცა კოპენჰაგენში ბრაზილიის ნაკრებმა დიდი გაჭირვებით (4:3) სძლია დანიის ნაკრებს, ამ უკანასკნელს საყოველთაო ყურადღება მიაქციეს. დანიელები უპირველეს ყოვლისა ყურადღებას იპყრობენ ენერგიით და შეუპოვრობით. ესაა ახალგაზრდა, მაგრამ მიუხედავად ამისა, ტექნიკურად და ტაქტიკურად კარგად მომზადებული გუნდი, რომელსაც ჰყავს შესანიშნავი ოსტატებიც: ნახევარმცველი ნილსენი, რომელსაც შორიდან ძლიერი დარტყმა აქვს, მისი თანამოგვარე, 18 წლის ცენტრფორვარდი ნილსენი და მაღალტექნიკური ენოკჰენი (№ 8). იგი გასული წლის ბოლოს ცნობილი იქნა ევროპის ერთ-ერთ ყველაზე უფრო შედეგიან ფორვარდად. ცენტრფორვარდი ნილსენი ითვლება დიდი მომავლის მქონე ფეხბურთელად.

უკანასკნელ შეხვედრებში დანიელებმა დაამტკიცეს თავიანთი მაღალი კლასი. მათ სძლიეს ნორვეგიელებს — 3:0, ბერძნებს — 7:2 და დაამარცხეს უნგრეთის ოლიმპიური ნაკრები — 1:0.

გაზეთი გამოდის სამშაბათობით, ხუთშაბათობითა და კვირაობით. რედაქციის მისამართი: თბილისი, ელბაქიძის დაღმართი № 12. დეპეშებისათვის, თბილისი, „ლელო“, ტელეფონები: რედაქტორის — 3-89-62, პასუხისმგებელი მდივნისა და განყოფილებების — 3-90-34, გამომშვების — 3-01-06.

საქართველოს კპ ცენტრალური კომიტეტის გამომცემლობის პოლიგრაფიული კომბინატი „კომუნისტი“, თბილისი, ლენინის ქ. № 14, უე 04023